

TURLI QON GURUHLARIGA MANSUB ERITROSITLARDA LIPID PEROKSIDLANISH FAOLLIGI

Toshkent davlat tibbiyot universiteti “Laboratoriya ishi” yo‘nalishi magistri

Shoabdullayeva Ra’no Elmurod qizi

Ilmiy rahbar: Toshkent davlat tibbiyot universiteti “Tibbiy va biologik kimyo,
tibbiy biologiya, biofizika va tibbiy informatika” kafedrası PhD

Azizova Noila Mirali qizi

***Annotatsiya.** Xolesterin miqdori ko‘p bo‘lgan qon eritrotsitlarida yog‘larning peroksidlanishi yuqori darajada kechishi mumkin, bu hujayra membranalarining sifatini yomonlashtiradi va ularning chidamliligini kamaytiradi. Bu esa yurak-qon tomir kasalliklariga olib kelishi mumkin. Ushbu tadqiqotlar xolesterin va oksidlanish jarayonlari o‘rtasidagi bog‘liqlikni tushunishga yordam beradi, bu esa yurak-qon tomir va boshqa surunkali kasalliklarni oldini olish va davolashda yangi usullarni ishlab chiqishga turtki bo‘lishi mumkin.*

***Kalit so‘zlar:** antioksidant, oksidlanish, peroksidlanish, malon dialdegid (MDA), dien kon‘yugatlari (DC), superoksid dismutaza (SOD), katalaza (CAT)*

Dolzarbli. Ushbu tadqiqot fiziologik sharoitda turli qon guruhlariga mansub eritrositlarda lipid peroksidlanish intensivligidagi farqlarni o‘rganishga qaratilgan bo‘lib, bu farqlar lipid peroksidlanish mahsulotlari hamda antioksidant fermentlar faolligida o‘z aksini topadi.

Tadqiqot maqsadi. Insonning turli qon guruhlariga mansub eritrositlarida lipid peroksidlanish holatini uning mahsulotlari miqdori va antioksidant fermentlar faolligi asosida baholash.

Material va tadqiqot usullari. Eritrositlarda malon dialdegid (MDA) miqdori va dien kon‘yugatlari (DC) aniqlangan. Antioksidant fermentlardan superoksid dismutaza (SOD) va katalaza (CAT) faolligi o‘lchangan. Olingan raqamli ma’lumotlar Styudentning t-testi yordamida statistik qayta ishlangan.

Natijalar va ularning muhokamasi. Bir eritrositga nisbatan MDA miqdori hisoblanganda, 0 (I) guruhda MDA miqdori 7,8% ga statistik jihatdan ishonchli

kamaygani aniqlandi. Shu bilan birga, A (II) va B (III) guruhlarda MDA miqdori 0 (I) guruhga nisbatan mos ravishda 13,3% va 14,5% ga statistik jihatdan ishonchli yuqori bo'ldi. AB (IV) guruhda esa MDA miqdori A (II) guruhga nisbatan 6,4% ga statistik jihatdan ishonchli past bo'ldi. B (III) guruhga nisbatan 7,4% ga kamayish kuzatilgan bo'lsa-da, bu farq statistik jihatdan ishonchli emas.

DC miqdorini o'rganish shuni ko'rsatdiki, faqat AB (IV) guruhda u umumiy guruhga nisbatan 4,4% ga, shuningdek A (II) va B (III) guruhlariga nisbatan mos ravishda 6,7% va 6,2% ga yuqori bo'lgan. Biroq DC miqdorini bir eritrositga qayta hisoblash turli guruhlar o'rtasida statistik jihatdan ishonchli farqlarni ko'rsatmadi.

Bir eritrositga nisbatan SOD faolligini qayta hisoblash deyarli shunga o'xshash natijani ko'rsatdi: eng past SOD faolligi AB (IV) guruhda kuzatildi. Shu bilan birga, uning faolligi umumiy guruhga nisbatan 11,3% ga, 0 (I) va A (II) guruhlariga nisbatan esa mos ravishda 20,7% va 13,8% ga statistik jihatdan ishonchli kamaygani aniqlandi.

Xulosa. Olingan natijalar fiziologik sharoitda turli qon guruhlariga mansub eritrositlarda lipid peroksidlanish intensivligida o'ziga xos farqlar mavjudligini ko'rsatadi. Eng yuqori antioksidant fermentlar faolligi 0 (I) guruhda, eng past esa AB (IV) guruhda aniqlandi. Shunga mos ravishda, eng past MDA miqdori 0 (I) guruhda, eng yuqori DC miqdori esa AB (IV) guruhda kuzatildi.